

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 59.332/1
van 26 mei 2016

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009’

Op 26 april 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 19 mei 2016. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad, voorzitter, Wouter PAS en Patricia DE SOMERE, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 26 mei 2016.

*

STREKKING EN RECHTSGROND

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 ‘met betrekking tot soortbescherming en soortenbeheer’ (hierna: het Soortenbesluit) te wijzigen.

Het ontwerp beoogt vooreerst de bijlagen 1 en 3 van het Soortenbesluit aan te passen op basis van de door artikel 8 van het Soortenbesluit voorziene evaluaties.

Daarnaast worden een aantal knelpunten opgelost die bij de uitvoering en handhaving aan het licht zijn gekomen.

Voorts strekt het ontwerp ertoe de Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 ‘betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten’ (hierna: Verordening 1143/2014) voor wat betreft het Vlaamse Gewest gedeeltelijk¹ uit te voeren.

2. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt in beginsel geboden door de artikelen 7, 51, 53, § 3, en 56 van het decreet van 21 oktober 1997 ‘betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu’ (hierna: Natuurbehoudsdecreet), al dan niet gelezen in samenhang met de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Vlaamse Regering ontleent aan artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

Voor de artikelen van het ontworpen besluit waarbij opdrachten worden toegekend aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek en het Agentschap voor Natuur en Bos, wordt de rechtsgrond geboden door artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ en artikel 6, § 2, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

VORMVEREISTEN

3.1. Beschikking M (83) 27 van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie ‘inzake de introductie in de natuur van niet-inheemse diersoorten’ van 17 oktober 1983 bepaalt dat de introductie in de natuur van niet-inheemse diersoorten verboden is, behoudens vergunning van de Ministers verantwoordelijk voor de bescherming en het beheer van fauna en flora (artikel 1). Een dergelijke vergunning kan enkel worden verleend nadat een grondig onderzoek heeft plaatsgehad van de weerslag van de introductie in de natuur van bedoelde diersoorten op de inheemse fauna en levensgemeenschappen en een inzicht is verworven in hun verspreidingskansen in aangrenzende gebieden. Daarbij moet er zorg voor worden gedragen dat de introductie geen nadelige invloed heeft op de plaatselijke fauna en flora

¹ Artikel 30 van de Verordening 1143/2014 is reeds uitgevoerd door artikel 16.1.1, 16° en 20°, van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ en artikel 2, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 ‘tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’. Overeenkomstig de door de gemachtigde verstrekte toelichting zal de uitvoering van artikel 32, § 3, van de Verordening 1143/2014 gebeuren door een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 ‘houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’ (Vlarem II).

(artikel 2). Overeenkomstig artikel 3 moeten de Regeringen van de Beneluxlanden voorafgaandelijk overleg plegen met betrekking tot het vergunningenbeleid en wisselen ze de in artikel 2 bedoelde onderzoeksresultaten uit. Het overleg en de informatie-uitwisseling vindt plaats in het kader van de Bijzondere Commissie voor het Leefmilieu, Sectie “Natuurbehoud en Landschapsbescherming”.

3.2. Gevraagd naar de stukken waaruit blijkt dat het overleg in het kader van de Benelux Bijzondere Commissie voor het Leefmilieu heeft plaatsgevonden, antwoordde de gemachtigde dat dit overleg niet gevoerd is, om reden dat het in artikel 3 van vermelde Beschikking gevraagde overleg tussen de Benelux-partners betrekking heeft op het gevoerde beleid inzake het verlenen van dergelijke vergunningen, en niet op de regelgeving inzake het verlenen van vergunningen voor de introductie van niet-inheemse diersoorten zelf.

Voorts antwoordde de gemachtigde:

“Het ontwerpbesluit voorziet geen aanpassing aan paragraaf 2 van artikel 21 van het Soortenbesluit. Daarin wordt in het tweede lid bepaald dat tijdens het impactonderzoek dat wordt vermeld in het eerste lid van dat artikel, en dat betrekking heeft op de kwestie of bij het beoordelen van een vergunning inzake de introductie van uitheemse soorten, is aangetoond dat er geen kans bestaat op ongunstige gevolgen voor de in het Vlaamse Gewest voorkomende natuurlijke habitats in hun natuurlijke verspreidingsgebied of voor de diersoorten of plantensoorten die van nature in het wild voorkomen in het Vlaamse Gewest, overleg en de informatie-uitwisseling moet plaatsvinden als vermeld in artikel 3 van beschikking M (83) 27 van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie van 17 oktober 1983. Dat gaat verder dan louter overleg plegen over het vergunningenbeleid, doordat er voor elke specifieke vergunning wordt voorzien in een dergelijk overleg.”

3.3. Artikel 3 van voornoemde Beschikking schrijft een voorafgaandelijk overleg voor “met betrekking tot het vergunningenbeleid”, alsook het uitwisselen van de onderzoeksresultaten naar aanleiding van een vergunningsaanvraag. Uit deze bewoordingen kan niet worden afgeleid dat een overleg tussen de Regeringen van de Beneluxlanden enkel zou zijn voorgeschreven naar aanleiding van een specifieke vergunning, zoals de gemachtigde stelt.

Voor zover bij het ontwerp regels worden ingevoerd om, in het kader van het vergunningenbeleid, de introductie, de vestiging en de verspreiding van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten te voorkomen, moeten de betrokken bepalingen het voorwerp uitmaken van het voorafgaand overleg overeenkomstig artikel 3 van Beschikking M (83) 27 van het Comité van Minister van de Benelux Economische Unie.

Indien als gevolg van het vervullen van dat vormvoorschrift nog wijzigingen zouden worden aangebracht in de tekst van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, zullen die wijzigingen ter inachtneming van het bepaalde in artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, nog aan de afdeling Wetgeving om advies moeten worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

4. In de nota en de *bisnota* aan de leden van de Vlaamse Regering wordt de draagwijdte van de thans voorliggende bepalingen nader toegelicht² en zelfs aangevuld³, en wordt een verantwoording gegeven waarom deze in overeenstemming zijn met regels van Europees en internationaal recht.

Het verdient aanbeveling om deze toelichtingen, eventueel aangevuld met de toelichtingen van de gemachtigde die in dit advies worden weergegeven, te integreren in een verslag aan de Vlaamse Regering dat dan tegelijk met het besluit van de Vlaamse Regering en het erop betrekking hebbend advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, zal moeten worden bekendgemaakt.

5. Naast de opmerkingen die ter zake reeds gemaakt zijn bij het onderzoek van de tekst, bevat het ontwerp nog een aantal gebreken op wetgevingstechnisch en taalkundig gebied. Het ontwerp verdient op dit vlak nog een grondig nazicht⁴.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Aanhef

6. De verwijzingen in de aanhef naar de rechtsgrond biedende bepalingen moeten in overeenstemming worden gebracht met hetgeen dienaangaande hiervoor is opgemerkt.

Hiertoe schrappe men het derde lid van de aanhef, alsook, in het vierde lid van de aanhef -dat het derde lid wordt- de verwijzing naar artikel 9 van het Natuurbehoudsdecreet, en voege men in de aanhef een nieuw vierde lid in dat verwijst naar artikel 6, § 2, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

7. In het zevende lid van de aanhef moet “artikel 84, §1, eerste lid, 1°” worden vervangen door “artikel 84, §1, eerste lid, 2°”.

² Bijvoorbeeld de toelichting bij artikel 5 van het ontwerp wat betreft de term “opzettelijk”, en wat betreft de draagwijdte van het “voorafgaande impactonderzoek”.

³ Bijvoorbeeld de toelichting bij artikel 7 van het ontwerp wat betreft de term “verspreidingsareaal” die wordt gehanteerd in het ontworpen artikel 21, § 1, tweede lid, van het Soortenbesluit. Voor zover die toelichting als een “aanvulling” van de in het ontwerp opgenomen normatieve bepaling moet worden beschouwd, dient deze in die bepaling te worden geïntegreerd.

⁴ Bij wijze van voorbeeld wijst de Raad van State op het volgende: in artikel 10 moet het punt worden geschrapt na “artikel 5”; in artikel 11 moet de eerste “vermeld” worden vervangen door “vemeld” (het betreft immers de verbetering van een typefout); in het ontworpen artikel 31/9, 2°, tweede zin (artikel 16 van het ontwerp), moeten de woorden “voor haar agentschap” worden vervangen door “voor het agentschap”; artikel 17 moet als volgt worden geformuleerd: “In artikel 35, § 1, eerste lid, 1°, van hetzelfde besluit wordt de zinsnede ‘12 en 17’ vervangen door de zinsnede ‘12, 16 en 17’; artikel 18 moet als volgt worden geformuleerd: “In artikel 36 van hetzelfde besluit worden tussen het woord ‘geplaatst’ en het woord ‘conform’, de woorden ‘of gedood’ ingevoegd”; in artikel 22 moet worden verduidelijkt dat de wijzigingen worden aangebracht in het “eerste lid” van artikel 41, § 1; in artikel 32 moet het tweede punt “2°” worden vervangen door een punt “3°”.

Artikel 1

8. Onder voorbehoud van hetgeen wordt opgemerkt bij het ontworpen artikel 31/10 van het Soortenbesluit (artikel 16 van het ontwerp), moet het toepassingsgebied van het Soortenbesluit eveneens worden uitgebreid met “voor het Vlaamse Gewest zorgwekkende invasieve uitheemse soorten”.

9. Het ontworpen artikel 3, § 2, derde lid, van het Soortenbesluit wordt beter als volgt geformuleerd: “Deze paragraaf geldt niet voor de soorten vermeld in paragraaf 1, 4°, behoudens voor de soorten, vermeld in het eerste lid, 6°.”

Artikel 5

10. Het verdient aanbeveling om in het verslag aan de Vlaamse Regering, waarvan sprake in opmerking 4, te verduidelijken dat het overleg met de Europese Commissie zoals voorgeschreven in het nieuw ontworpen tweede lid van artikel 18 van het Soortenbesluit, een omzetting betreft van Richtlijn 2009/147/EG van 30 november 2009 van het Europees Parlement en de Raad ‘inzake het behoud van de vogelstand’.

Artikel 7

11. In het ontworpen artikel 21, § 1, vierde lid, 3°, van het Soortenbesluit moeten de woorden “op het terrein van wie de dieren worden vrijgelaten” worden vervangen door de woorden “van het terrein waar de dieren worden vrijgelaten”.

Artikelen 8 en 16

12. Het verdient aanbeveling te verduidelijken dat de aanvraag elektronisch kan worden ingediend “via het e-loket op de website van het agentschap”, en de woorden “aangetekend papieren formulier” te vervangen door “papieren formulier, dat aangetekend wordt verstuurd” (ontworpen artikel 22, § 1, 31/7, § 1, eerste lid en bijlage 3/1, punt 3/1.4, tweede lid, van het Soortenbesluit).

Artikel 9

13. In de inleidende zin van artikel 9 van het ontwerp schrappe men de woorden “, tweede lid,”.

Rekening houdend met de in de nota aan de Vlaamse Regering uiteengezette bedoeling, redigere men het ontworpen artikel 23, eerste lid, 3°, van het Soortenbesluit als volgt: “op voorwaarde dat het advies van het Agentschap wordt ingewonnen en met zijn advies wordt rekening gehouden”.

Artikel 12

14. Rekening houdend met de door de gemachtigde uiteengezette bedoeling schrijven men in de tweede zin van het nieuw ontworpen derde lid van artikel 28, § 3, van het Soortenbesluit “Over deze beheerregeling wordt advies gevraagd (...)”.

Artikel 16

15. De inleidende zin van het eerste lid van het ontworpen artikel 31/3 van het Soortenbesluit komt niet woordelijk overeen met de tekst van artikel 8 van Verordening (EU) 1143/2014 en kan aanleiding geven tot verwarring. De inleidende zin van het eerste lid dient te worden geherformuleerd, zodat duidelijk wordt dat de kwalificatie “als die producten onvermijdelijk zijn om de menselijke gezondheid te bevorderen” enkel van toepassing is op “productie en daaropvolgende geneeskundig gebruik van producten” (en dus niet op onderzoek en op *ex situ* bewaring).

16. Uit de tekst van het ontworpen artikel 31/5 van het Soortenbesluit zou duidelijker moeten blijken dat van deze tijdelijke afwijkingen enkel gebruik kan worden gemaakt nadat een “afwijking” door het Agentschap werd bekomen, door bijvoorbeeld te stellen “... kan het Agentschap afwijking verlenen voor ...”.

17. Het ontworpen artikel 31/6 van het Soortenbesluit betreft de omzetting van artikel 32 van Verordening 1143/2014 terwijl deze bepaling rechtstreeks toepasselijk is.

Het overnemen in een besluit van een bepaling van een Verordening dient te worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in het besluit opgenomen voorschrift en kan ze inzonderheid aanleiding ertoe zijn dat later uit het oog wordt verloren dat alleen de Europese wetgever het betrokken voorschrift kan wijzigen. Het overnemen van een bepaling van een Verordening in een besluit van de Vlaamse Regering kan dan ook alleen maar worden gedoogd in zoverre zulks noodzakelijk is voor de leesbaarheid van het besluit, in welk geval een uitdrukkelijke verwijzing naar de betrokken bepaling van de Verordening het aangewezen middel zal zijn om de aard van de betrokken bepaling herkenbaar te houden (“Overeenkomstig artikel ... van Verordening ...”).

Om de tekst in overeenstemming te brengen met de tekst van Verordening 1143/2014 vervange de woorden “zolang er een voorraad is” door “ter uitputting van de voorraad”.

18. De inleidende zin van het ontworpen artikel 31/8 van het Soortenbesluit moet als volgt worden geformuleerd:

“Met behoud van de toepassing van artikel 31/2 tot en met 31/7, kunnen in het wild voorkomende voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten op de volgende wijzen worden aangepakt:”.

19. Zoals door de gemachtigde is bevestigd, moet de inleidende zin van het ontworpen artikel 31/9 van het Soortenbesluit als volgt worden geformuleerd:

“Voor de aanpak van prioritaire introductieroutes, vermeld in artikel 13 van de verordening 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten, wordt een beheerregeling opgemaakt.”

20. De vraag rijst waarom in het ontworpen artikel 31/9 van het Soortenbesluit een eigen regeling voor publieke participatie wordt uitgewerkt, terwijl artikel 26 van de Verordening 1143/2014 voorschrijft dat hiervoor moet worden aangesloten bij een reeds bestaande regeling “waarbij gebruik wordt gemaakt van de regelingen die reeds door de lidstaten zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 2, lid 3, tweede alinea, van Richtlijn 2003/35/EG.”

21. Men schrijve in het ontworpen artikel 31/9, 1° van het Soortenbesluit “en betreft bij de opmaak van dat ontwerp de meest belanghebbende overheidsorganen (...)”, in plaats van “kan (...) betrekken”.

22. Aangezien, zoals door de gemachtigde is bevestigd, de vragen en opmerkingen als vermeld in dit artikel moeten worden gericht aan het Agentschap, moet de tekst van de laatste twee zinnen van het ontworpen artikel 31/9, 2°, van het Soortenbesluit in die zin worden geherformuleerd.

23. Aangezien ook andere adviesorganen advies kunnen uitbrengen tijdens de publieke inspraak, moeten in het ontworpen artikel 31/9, 4°, van het Soortenbesluit de woorden “het door de Strategische Adviesraad Minaraad uitgebrachte advies” worden vervangen door “een door een adviesorgaan uitgebracht advies”.

24. In het ontworpen artikel 31/9, 5°, van het Soortenbesluit wordt bepaald dat de beheerregeling, samen met het (verantwoordend) verslag, bij uittreksel wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. De bekendmaking bij uittreksel gebeurt ook via de publicatie in twee dagbladen en via de website van het agentschap.

De steller van het ontwerp zal moeten nagaan of de betreffende beheerregelingen, uitgevaardigd bij ministerieel besluit, belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, in welk geval ze integraal in het *Belgisch Staatsblad* zullen moeten worden bekendgemaakt, op straffe van niet-tegenstelbaarheid aan particulieren. In voorkomend geval moeten in het ontworpen artikel 31/9, 5°, van het Soortenbesluit dan ook telkens de woorden “bij uittreksel” worden geschrapt.

25.1. Wat betreft de in het ontworpen artikel 31/10 van het Soortenbesluit opgenomen delegatie aan de minister, bevoegd voor het natuurbehoud, verduidelijkte de gemachtigde het volgende:

“De minister kan op die lijst, conform de verwijzing naar artikel 12 van de verordening, alleen ‘voor een lidstaat zorgwekkende invasieve uitheemse soorten’

opnemen. Die term wordt gedefinieerd in artikel 3, 4) van de verordening, waardoor de beweegruimte voor de minister duidelijk beperkt is en als detailmatig van aard kan worden beschouwd. Een ander belangrijk element daarbij is de mogelijkheid om snel te kunnen optreden en de lijst in kwestie te kunnen aanpassen. Nieuwe invasieve soorten duiken geregeld op, en het kan nodig zijn om dan erg snel te kunnen optreden. Dat is mogelijk via een ministerieel besluit, terwijl een besluit op niveau van de Vlaamse Regering veel meer tijd in beslag kan nemen, waardoor ook de mogelijkheid alsook de noodzaak om snel te kunnen ingrijpen sterk wordt gehypothekeerd. In dergelijke situaties kan de noodzaak om snel op te kunnen treden erg cruciaal zijn; een paar maanden vertraging kan als gevolg hebben dat een bepaalde soort zich inmiddels sterk heeft uitgebreid, waardoor de mogelijkheid om de soort nog efficiënt te kunnen terugdringen disproportioneel afneemt.

[Wat betreft het tweede lid] is het de bedoeling dat slechts bepaalde artikelen van toepassing kunnen verklaard worden. Zo moet het mogelijk zijn dat er voor een soort op de Vlaamse lijst bv. enkel bezitsverbod is, maar geen verplichting tot analyse introductieroutes of bestrijdingsverplichting. Wellicht is het best dat dit nog wordt geëxpliciteerd in de betrokken bepaling.”

Wat betreft het ontworpen artikel 31/11 van het Soortenbesluit, stelde de gemachtigde het volgende:

“De beslissing om al dan niet een beheerregeling op te maken (artikel 31/11, 1°) zal genomen worden zoals weergegeven in hoofdstuk 4 van het Soortenbesluit, en het beslissingsrecht daarvoor ligt bij de minister, *cfr.* artikel 28 van het besluit. *Cfr.* artikel 1, 9° van het Soortenbesluit is een beheerregeling ‘een geheel van maatregelen van soortenbeheer, gericht op het voorkomen of herstellen van hinder, risico of schade, veroorzaakt door bepaalde soorten dieren of planten’. Het zal een beleidskeuze zijn om binnen dat vrij ruime kader te beslissen of het opportuun is om voor een bepaalde soort al dan niet een beheerregeling op te stellen. De mogelijkheid om een dergelijke soort te kunnen bestrijden *cfr.* artikel 31/11, 2°, ligt bij elke persoon of instantie die dat wenst te doen. Als die persoon of instantie dat wil, dan moet dat binnen het kader geschapen in bijlage 3/1.

Met artikel 31/11 willen we vooral het wettelijke kader voorzien dat er voor die bepaalde soorten iets kan gedaan worden, zonder dat men in het wettelijke ijl moet werken.”

25.2. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het verleden reeds meermaals heeft opgemerkt, is het toekennen van een verordenende bevoegdheid door de Vlaamse Regering aan één van haar leden enkel toelaatbaar in zoverre die delegatie slechts regels van bijkomstige aard of van beperkt belang betreft.

Het valt te betwijfelen of in dit geval is voldaan aan deze voorwaarden. Wat het ontworpen artikel 31/10 van het Soortenbesluit betreft, is de delegatie niet beperkt tot de situaties waarin een dringend ingrijpen nodig is. Enkel wanneer de Vlaamse Regering tegelijk een lijst van voor het Vlaamse Gewest zorgwekkende invasieve uitheemse soorten zou vaststellen, zou een machtiging aan de minister om deze lijst aan te vullen in dringende gevallen, aanvaardbaar kunnen worden geacht. Wat het ontworpen artikel 31/11 van het Soortenbesluit betreft, bevestigt het antwoord van de gemachtigde dat de beoordelingsmarge van de minister “vrij ruim” is.

Zoals zij thans zijn geformuleerd, kunnen de voornoemde machtigingen dan ook geen doorgang vinden.

Artikel 20

26. Artikel 20 van het ontwerp moet als volgt worden geformuleerd: “In artikel 39, § 2, 5°, van hetzelfde besluit wordt tussen de woorden “zeshonderd” en “wilde” het woord “inheemse” ingevoegd.”

Artikel 26

27. In artikel 26 van het ontwerp moeten de woorden “tweede lid” worden vervangen door “eerste lid”.

Artikel 32

28. Gevraagd of in artikel 32, 1° en 3° van het ontwerp de woorden “invasieve uitheemse soorten, vermeld in artikel 3, § 1, eerste lid, 4°”, niet beter zouden worden vervangen door een verwijzing naar de definitie opgenomen in het ontworpen artikel 31/1, 1°, van het Soortenbesluit, antwoordde de gemachtigde dat de verwijzing naar de soorten vermeld in artikel 32, 1° en 3° van het ontwerp niet correct is, aangezien zij “ruimer moet gaan dan alleen soorten van de EU-lijst”.

De ontworpen bepalingen moeten bijgevolg met de bedoeling van de steller van het ontwerp in overeenstemming worden gebracht.

Bijlage 1

29. Overeenkomstig artikel 9, tweede lid, van het Soortenbesluit, zoals gewijzigd bij artikel 4 van het ontwerp, worden tot de beschermde soorten eveneens gerekend, de andere soorten dan de soorten die als dusdanig zijn opgenomen in bijlage 1, “als het gaat om (...) andere soorten dan vogels, die zijn opgenomen in bijlage II van het verdrag van Bern”.

Teneinde tegenstelbaar te zijn aan particulieren doet de steller van het ontwerp er goed aan, hetzij de laatste versie van bijlage II van het verdrag van Bern van 19 september 1979 ‘inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk milieu in Europa’ in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken⁵, hetzij de bedoelde soorten alsnog toe te voegen aan bijlage 1 bij het Soortenbesluit.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Wilfried VAN VAERENBERGH

⁵ Het verdrag van Bern werd op 29 december 1990 in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt in zijn toen geldende versie. De bijlagen bij het verdrag worden evenwel regelmatig bijgewerkt door het *Standing Committee* overeenkomstig artikel 17 van de verdrag, zonder dat deze bijwerkingen, op een enkele uitzondering na (een wijziging van Bijlage 1, zie BS 15 juni 1991) in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt.